

قلمرو بانک مرکزی و شکندگی مرزها

پولی و بانکی کشور، از بدو تاسیس تا انحلال را دربرمی‌گیرد. شیوه تاسیس، شرایط و نحوه فعالیت بانکها، ترتیب انحلال و ورشکستگی و مقررات کیفری و انتظامی به ترتیب در مواد ۳۰، ۳۱، ۳۳، ۳۴، ۳۹، ۴۲ تا ۴۴ همین قانون تبیین شده است.

❖ در اجرای بهینه وظایف مقرر برای بانک مرکزی، شورای پول و اعتبار افزون بر تصویب آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های لازم و به‌روزنمودن آنها و تعیین و تبیین خط‌مشی‌ها، دو نهاد آموزشی و پژوهشی را جهت کادرسازی، افزایش سطح کمی و کیفی فعالیت‌های شبکه بانکی و بهینه‌سازی عملیات بانکی کشور، به عنوان موسسه‌های وابسته به بانک مرکزی ایجاد نموده است: ۱) موسسه آموزش عالی بانکداری ایران، ۲) پژوهشکده پولی و بانکی.

❖ به‌موجب اساسنامه پژوهشکده پولی و بانکی که به تصویب و تایید وزارت علوم و تحقیقات و فناوری نیز رسیده است، هدف این نهاد پژوهشی عبارت می‌باشد از:

- توسعه و گسترش پژوهش در زمینه پولی و بانکی؛
- زمینه‌سازی مناسب برای ارتقای فعالیت‌های پژوهشی؛
- انجام تحقیقات در زمینه‌های پولی، ارزی، بانکی و بازار سرمایه.

درواقع، پژوهشکده پولی و بانکی (وابسته به بانک مرکزی) وظیفه انجام پژوهش و ارتقای سطح پژوهش در زمینه‌های پولی، ارزی، بانکداری و بازار سرمایه را به‌عهده دارد و در راستای انجام وظایف خود، افزون بر امکان بهره‌مندی از استادان حوزه و دانشگاه، دارای پشتوانه تجربی و علمی کارشناسان بانک مرکزی است.

❖ در سایر قوانین نیز درمجموع، مباحث مربوط به

❖ به موجب مصراحت بند "الف" ماده ۱۰ قانون پولی و بانکی کشور (مصوب سال ۱۳۵۱)، بانک مرکزی مسوول تنظیم و اجرای سیاست‌های پولی و اعتباری است و براساس مفاد بند "ب" همین ماده، هدف آن، حفظ ارزش پول و موازنه پرداخت‌ها و تسهیل مبادلات بازرگانی و کمک به رشد اقتصادی کشور تعیین شده است؛ این در حالی است که به موجب ماده نخست قانون تشکیل وزارت امور اقتصادی و دارایی (که دوسال پس از تصویب قانون پولی و بانکی کشور به تصویب رسیده است) این وزارتخانه به منظور تنظیم سیاست‌های اقتصادی و مالی کشور و ایجاد هماهنگی در امور مالی و اجرای سیاست‌های مالی و تنظیم و اجرای برنامه همکاری‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری‌های مشترک با دیگر کشورها تشکیل یافته است. بدین ترتیب، مرجع مقنن کشور، وظایف این دو دستگاه را به روشنی بیان داشته است، به‌ویژه آن که در قانون تنظیم بازار غیرمتشکل پولی (مصوب سال ۱۳۸۳) بر تفکیک بازار پول و سرمایه تاکید شده است.

❖ در این راستا، مطابق نص صریح بند "ب" ماده ۱۱ قانون پولی و بانکی کشور "نظارت بر بانکها و موسسه‌های اعتباری" از جمله وظایف بانک مرکزی است و براساس ماده ۱۴ همین قانون، بانک مرکزی در حسن اجرای نظام پولی کشور - در چارچوب مقررات تعیین‌شده - مجاز به دخالت و نظارت در امور پولی و بانکی کشور می‌باشد. افزون بر این، شورای پول و اعتبار به عنوان یکی از ارکان بانک مرکزی، وظیفه دارد که به دولت در مسایل بانکی، پولی و اعتباری کشور که به نظر شورا در وضع اقتصادی و به‌خصوص در سیاست اعتباری کشور موثر خواهد بود، توصیه نماید.

❖ چتر نظارتی بانک مرکزی بر بانکها، به موجب قانون

مرجع مقنن کشور، وظایف بانک مرکزی و وزارت امور اقتصادی و دارایی را به روشنی بیان داشته است، به‌ویژه آن که در قانون تنظیم بازار غیرمتشکل پولی (مصوب سال ۱۳۸۳) بر تفکیک بازار پول و سرمایه تاکید شده است.

در کلیه قوانین، مباحث مربوط به کارشناسی پیرامون امور بانکها و فعالیت‌های بانکی، در زمره وظایف و اختیارات بانک مرکزی دانسته شده است.